

<p>УХВАЛЕНО вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 3 від « 12 » червня 2020 року</p>		<p>Система управління якістю ХНПУ імені Г.С. Сковороди</p> <p>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <p>Методика викладання економічних дисциплін</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО В.о. ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Ю. Бодик</p> <p>від « 12 » червня 2020 р.</p>
--	---	---	--

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

(назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти _____ Другого (магістерського)
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності _____ 051 Економіка
(код і назва спеціальності)

освітня програма _____ Економіка, управління та право
(шифр і назва)

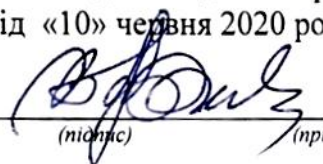
Шифр за навчальним планом _____ ЦПП-1.8

Розробник програми: I. Сідельнікова кандидат економічних наук,
професор кафедри економічної теорії, фінансів і
обліку

Рецензенти: Ю. Олійник кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри економічної теорії, фінансів і обліку
С. Тютюнникова доктор економічних наук,
професор кафедри економічної теорії та
економічних методів управління ХНУ
імені В.Н. Каразіна

Обговорено та рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету
протокол № 10 від «10» червня 2020 року

Голова ради

(В.О. Процевський)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Схвалено центром ліцензування, акредитації і контролю якості освіти

Директор

(І. Єсьман)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Пояснювальна записка

Програма *обов'язкової* навчальної дисципліни Методика викладання економічних дисциплін складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки* спеціальності *051 Економіка*.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» є формування у здобувачів сучасного економічного та педагогічного мислення, професійних педагогічних умінь з проектування й методичного супроводу процесу викладання економічних дисциплін та його реалізації відповідно до потреб і особливостей конкретних груп слухачів.

Основними завданнями дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» є навчити магістрів найбільш ефективним методам, прийомам та засобам економічного навчання, сформуванню професійної компетентності, практичні вміння та навички їх використання в процесі викладання економічних дисциплін.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються **програмні компетентності**:

ІК. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі і проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки, у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій в умовах невизначеності.

ЗК1. Здатність критично мислити та генерувати нові ідеї.

ЗК3. Здатність проявляти лідерські навички, мотивувати людей, працювати у команді.

ЗК 4. Здатність вести професійну комунікацію.

ЗК 6. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 8. Здатність проводити дослідження та презентувати результати.

ФК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних завдань.

ФК 4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та економіко-математичні методи і моделі для дослідження економічних та соціальних процесів.

ФК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

Передумови вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни базується на загальних знаннях студентів із курсів, що вивчаються на першому (бакалаврському) рівні: «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Менеджмент», «Маркетинг».

Результати навчання за дисципліною

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких **програмових результатів навчання**:

ПРН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем на абстрактному рівні шляхом декомпозиції їх на складові.

ПРН 2. Демонструвати навички самостійно приймати рішення, лідерські навички та уміння працювати в команді.

ПРН 4. Проводити дослідження, генерувати нові ідеї, здійснювати інноваційну діяльність.

ПРН 7. Оцінювати результати власної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

ПРН 9. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 11. Застосовувати сучасні інформаційні технології у соціально-економічних дослідженнях.

ПРН 19. Застосовувати основи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах вищої освіти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90годин.

2. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1. Загальні основи методики викладання економічних дисциплін

Тема 1.1 Методика викладання економічних дисциплін в системі економічної освіти

Економічні знання та їх роль у формуванні світогляду людини. Особливості економічних знань як предмета навчання. Методика викладання як сучасний механізм підвищення якості економічного навчання. Предмет, мета і завдання курсу. Міжпредметні зв'язки дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін». Науково-методичне забезпечення викладання економічних дисциплін. Навчальний план та його роль в організації освітнього процесу. Структура та зміст навчально-методичного комплексу дисципліни. Методична робота кафедри та викладача.

Тема 1.2. Принципи, форми та методи економічного навчання

Поняття про принципи навчання. Характеристика принципів навчання економіки. Організаційно-методичні форми навчання економіки. Методи навчання та їх класифікація. Методи (моделі) викладання. Пряме викладання (інформування). Кооперативно-групове навчання. Метод дослідження. Моделювання. Вибір методів (моделей) викладання економічних дисциплін.

Модуль 2. Особливості методики викладання економічних дисциплін

Тема 2.1. Методика підготовки лекцій з економічних дисциплін

Навчальна лекція, її мета, переваги та недоліки, порівняно з іншими джерелами здобуття знань та видами занять. Функції лекцій. Структура лекції. Методичні вимоги до побудови лекції. Принципи відбору матеріалу до лекції. Підготовка викладача до лекції. Складання плану лекції й підготовка конспекту лекції. Лектор в аудиторії. Засоби привертання уваги аудиторії. Мова та стиль лекції. Робота викладача після лекції.

Тема 2.2. Методика підготовки і проведення семінарських занять

Семінар, його сутність, переваги та недоліки. Функції семінарів. Види семінарів.

Підготовка викладача до проведення семінару. Складання плану семінару. Вибір форми проведення семінару. Розроблення методичних матеріалів до семінару. Роль викладача в керівництві семінаром. Засоби активізації роботи студентів. Робота викладача після семінару.

Тема 2.3. Методика організації самостійної роботи при вивченні економічних дисциплін

Самостійна робота: поняття, вимоги, основні завдання. Роль самостійної роботи в процесі опанування економічних знань. Мета, зміст, типи завдань для самостійної роботи під час вивчення економічних дисциплін. Аудиторна й позааудиторна самостійна робота. Науково-дослідна робота студентів, її основні види та форми. Індивідуально-консультативна робота викладача. Індивідуальні навчальні заняття. Індивідуальне навчально-дослідне завдання та його види. Консультація: сутність, призначення, види. Науково-методичне забезпечення самостійної роботи. Методи і форми оцінювання самостійної роботи під час вивчення економіки.

Тема 2.4. Організація контролю та оцінка якості економічного навчання

Сутність контролю у навчальному процесі. Завдання, функції, види, педагогічні вимоги контролю. Основні методи та форми, що використовуються при оцінюванні навчальних досягнень. Критерії і норми оцінювання навчальних досягнень. Тестування як форма навчання, контролю та оцінювання економічних знань. Рейтингова система як прогресивна технологія контролю процесу економічного навчання. Оцінювання викладання. Способи отримання оцінки викладання від студентів і колег.

Тема 2.5. Засоби навчання в економічній освіті

Поняття про засоби навчання, класифікація їх в економічній освіті. Особливості застосування окремих видів засобів навчання в процесі викладання економічних дисциплін. Наочність у викладанні та її значення в навчальному процесі. Форми та види наочності. Підготовка і створення наочних матеріалів. Методичні рекомендації щодо застосування наочних засобів навчання в курсах економічних наук. Технічні засоби навчання. Умови

застосування їх у викладанні економічних дисциплін. Використання комп'ютерної техніки в економічній освіті. Підручник в системі засобів навчання. Структура сучасного підручника. Навчальні посібники, праці теоретиків та класиків економічної науки, довідкові та статистичні джерела, економічна періодика. Електронні освітні ресурси. Інтернет-ресурси. Розробка матеріалів та занять із використанням Інтернета.

Тема 2.6. Активні та інтерактивні методи економічного навчання

Необхідність активізації економічного навчання. Активні методи навчання. Основні інтерактивні методи в економічному навчанні. Дискусія. Кейс-метод. Метод проєктів. Економічні ігри. Тренінги. Роль викладача в інтерактивному навчанні. Принципи роботи на інтерактивному занятті. Алгоритм проведення інтерактивного заняття.

3. Засоби діагностики успішності навчання

Для визначення рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни використовуються такі засоби діагностики успішності навчання, як поточний контроль (оцінювання усних відповідей, кейсів, есе під час семінарських занять), контроль самостійної роботи (виконання завдань до семінарських занять, захист рефератів за обраною темою, захист проєктів, презентація методичних розробок тощо) та модульний контроль (виконання модульної контрольної роботи).

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання - екзамен

5. Інформаційні джерела

Базові

1. Аксьонова О.В. Методика викладання економічних дисциплін: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2006. 708 с.

2. Балягіна І.А., Богорад М.А., Ковальчук Г.О. Методика викладання економіки: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ.: КНЕУ, 2003. 341 с.

3. Грицуленко С.І. Методика викладання економічних дисциплін: навч. посіб. / С.І.Грицуленко, Н.Ю.Потапова-Сінько, К.М.Гарбера. Одеса: ОНАЗ імені О.С. Попова, 2012. 224 с.

4. Кукурудза І. Методика викладання економічної теорії. Матеріали до лекцій та семінарів. Черкаси: РВВ Черкаського держуніверситету, 2001. 332 с.

5. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.

Допоміжні

1. Мистецтво бути викладачем: практ. посіб./ А. Брінклі, М. Флегм та ін.; за ред. О.І. Сидоренка. Київ: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. 144 с.

2. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; за ред. О.М. Пехоти. Київ.: А.С.К., 2004. 256 с.

3. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі: навч. посіб. / за ред. М.В.Артюшиної, О.М.Котикової, Г.М.Романової. Київ: КНЕУ, 2007. 528 с.

4. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика. Київ: Центр інновацій та розвитку, 2001. 256 с.

5. Тренінгові технології навчання з економічних дисциплін: навч. посіб. / Г.О. Ковальчук, Н.Ю.Бутенко, М.В. Артюшина та ін.; за ред. Г.О. Ковальчук. Київ: КНЕУ, 2006. 320 с.

6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2006. 352с.

7. Хвесеня Н.П. Методика преподавания экономических дисциплин: учебно-методический комплекс/ Н.П. Хвесеня, М.В. Сакович. Минск: БГУ, 2006. 116 с.

6. Додаткові ресурси

1. www.zakon.rada.gov.ua – Вся база «Загальне законодавство» Верховної Ради України
2. www.president.gov.ua – офіційний сайт Президента України
3. www.kmu.gov.ua – офіційний сайт Кабінету Міністрів України
4. www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державної служби статистики України
5. www.mon.gov.ua – офіційний сайт Міністерства освіти і науки України